

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petič vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Trst.

Politični odbor italijanske socialistične stranke v Trstu bo predlagal zborovanju svojih strankinih pristašev, ki se bo vršilo še v teku tega tedna, resolucijo, ki bo vabila izvrševalna odbora jugoslovanske in italijanske socialistične stranke, da uredita na skupnih sejah, ki se naj prično takoj, vprašanje stališča, ki naj ga zavzameta obe bratski stranki glede na tržaško vprašanje. Ako so mi razmere v tržaški italijanski socialistični stranki znane, tedaj imam prepričanje, da bodo sprejeli italijanski sodrug omenjeni predlog soglasno. In ne, da bi hotel prejudicirati eventualno stališče našega izvrševalnega odbora, sem mnenja vendarle, da se bosta oba izvrševalna odbora sešla prav kmalu v Trstu in rešila pereče vprašanje na način, ki bo odgovarjal principom socializma in samoodločbe narodov in v splošno korist obeh prizadetih narodov. S tem bo ustvarjena prva reelna in resna podlaga za sporazum obeh v teh svetih pokrajinah živčih narodov in bi obe socialistični stranki dali tako delavstvu zgled toli potrebne edinstvi tudi v narodnih problemih. Pri tem naj se mi dovoli malo ekskurzijo v drugo nič manj važno zadevo.

Mnogo znakov kaže, da so resni sodrug na delu, ki naj pokliče na dan novo delavsko internacionalo. Gorje onemu, ki bi hotel ovirati to sveto delo. V tem resnem času je dolžnost vseh socialističnih strank, da podpirajo to delo srčno in z vso vneto, z globokim prepričanjem, da zamore le delavska internacionala prinesiti resnično odrešitev vsem zatiranim slojem in vsem zatiranim narodom. Mnenje, da mora ta ali ona socialistična stranka kreniti na krivo pot, če je kakšna druga bratska stranka zašla v stranpota je krivično in škodljivo. Kdor je na pravi poti, naj skrbi in dela na to, da mu bodo sledili še drugi. Dejstvo, da smo ostali mi na pravi poti, ni za nas sramota, marveč ponos. Besede, ki jih je izrekel sodrug A. Kristan ob ustanovitvi Narodnega Sveta v Ljubljani, naj bi opozarjale vedno vse naše sodruge na naše resnične dolžnosti napram sebi in napram delavstvu drugih narodov: **Mi kot mednarodno organizirani socialni demokratje gojimo z vso vneto stike z ostalo obstoječo delavsko internacionalo, ker smatramo, da je le-ta najboljša zaveznica malih zatiranih narodov.** Lepim besedam in lepi misli naj slede lepa dejanja. Kolikor mogoče malo, ako le mogoče, nobenih stikov, nobenih vezi z nesocialističnimi strankami. Sicer pa mnogo dobrih in trdnih vezi z delavsko internacionalo in mnogo dela, da se internacionalo izpopolni in utrdi vezi mednarodnega proletariata. Od našega dela v družbi s proletariatom celega sveta sme pričakovati naš zatirani narod le vseobče koristi. Nikdar nismo izdali delavstva in ga nikdar ne bomo. Nikdar nismo bili narodni izdajalci in nikdar ne bomo. Koristi in sreča proletariata, ki jih zastopamo in branimo, so nam svete enako kakor pravice našega naroda, za katere se hočemo boriti kakor za svoje pravice. Saj so to naše pravice. — Interes proletariata zahteva, da je delavstvo velikih, gospodarsko in kulturno razvitih, narodov organizirano v vrstah mednarodne socialne demokracije. Ta interes se vjema s koristmi malih zatiranih narodov. Čim večja bo moč proletariata velikih narodov, tem manjše bo število in tem sibkejša bo sila nasprotnikov našega malega naroda, tem prej pridemo do svojih človeških in narodnih pravic. Toda mi zatirani v zatiranem narodu moramo vršiti doma isto delo, ki ga zahtevamo od sodrugov bogatih narodov. Naše delo se mora ujemati z njihovim in kakor ne bi radi, da bi se porodil kdaj pri nas dvom o nesebičnosti njihovega boja, moramo skrbeti, da se ne porodi niti pri njih dvom glede naše odkritosrčnosti v delu za skupni blagor. Dokler bomo hodili sigurno in z globokim prepričanjem po tej poti, se nam ni treba strahovati nobenih očitkov in nobenih napadov.

Te misli, ki sem jih podal mimogrede v svrhu boljšega umevanja našega stališča, bi morale biti, po mojem mnenju podlaga pri pogovorih z italijanskimi sodrugmi glede določitve skupnega stališča o tržaškem vprašanju. O tem vprašanju se je govorilo res že veliko. Veliko in morda preveč se je povedalo nepotrebnega in nekoristnega. Vendar se upam trditi, da ne bo prizadetima dvema izvrševalnima odboroma težko dobiti skupno podlago. Glavno je pri tem vprašanje, da se postavita obe stranki na stališče narodne enakopravnosti in narodne samood-

ločbe. Da ne morejo sprejeti socialistične stranke stališča meščanskih strank, je umevno samo po sebi. Koristi italijanskega prebivalstva v teh pokrajinah morajo biti za socialno demokracijo enakovredni s koristmi jugoslovanskega prebivalstva. Pravice in dolžnosti enih morajo biti deljene z drugimi na podlagi popolne narodne enakopravnosti. Obema naj bo zagotovljena podlaga za gospodarsko in kulturno tekmo, dočim se ne sme določiti naravnim razvojnim tendencam nobenih ovir, ki bi izgledale kakor kršenje pravic tega ali onega prizadetega naroda. Zato se pa morata postaviti obe stranki v bran zoper one nenaravne tendence nacionalističnih strank, ki bi rušile slogu in imele kot končni cilj raznarodovalne in imperialistične smotre. Obe stranki morata skrbeti končno tudi za to, da se pride kolikor mogoče hitro do evropske delavske internacionalne. V internacionali pa morata zagovarjati svoje stališče, ki naj ga internacionala brani v slučaju, da bi se pripadnost Trsta reševala pri bodočih mednarodnih mirovnihih pogajanjih.

Zaenkrat torej strnimo domače moči. Pričnimo graditi pri nas poslopje mednarodnega bratstva in mednarodnih vezi. Iz malega raste veliko. Težka je pot in trnjeva. Toda naša dolžnost je, da se je ne plašimo in da damo našemu delavstvu dokaz resne volje in mu vnamemo v srcu in duši plamen navdušenja in prepričanja v našo lepo človečansko idejo. **Io. Sokol.**

Vojna in proletarski otroci.

Lahko bi trdili, da vojna ni našla proletarskih otrok nepripravljenih. Vsaj so morali že od nekdaj, tudi ob mirnem času, preživeti težke vojne čase in trpeti zaradi neprimernih stanovanj, pomanjkanja živil, nadzorstva in vzgoje. Navajeni so že bili na »razmere«, vsekakor le na način, da so bili vsled teh razvad še bolj sprejemljivi za vse vojne škode. Med vojno so se te za proletariata itak neugodne razmere še poslabšale. Edini otroci, ki so le malo občutili te razmere, so dojenčki. Ravno v vojnih letih umrljivost dojenčkov ni narasla, pač pa še nekoliko ponehala. To očarujoče dejstvo je pripisovati največ večji pazljivosti dojenčkove preskrbe, kakor se je to vršilo dosedaj.

Kljub temu ne moremo in ne smemo žalibog upati, da bo to ostalo tudi vbodoče. Matere morejo pač, kakor se vidi, ob stalnem zdravniškem nadzorstvu rediti svoje otroke, toda med vojno so se izdatno razpasla jetika, spolne bolezni in morda celo alkoholizem. Take bolezni staršev, kakor znano, podedujejo že vnaprej v največji meri potomci. Četrtnina otrok takih staršev je že od narave manjvreden in more torej že v tako občutljivem prvem letu podleči prvi bolezni. K temu pride še okoliščina, da je večina proletarskih mater sedaj preveč zaposlenih in slabi hrani, ki radi tega pošiljajo na svet slabotnejše in manj utrjene otroke. Iz tega sledi, da moramo računati za prihodnja leta najbrže z večjo umrljivostjo dojenčkov.

Mnogo neugodnejše so razmere v predšolski starosti. Le dojenček se more sedaj bolj ali manj zadostno nakrmiti. Tak proletarski otrok je že ob normalnih časih zelo dostopen jetiki. Ti mali otroci plezajo mnogo po tleh in večkrat vtikajo umazane ročice v usta. V prenapolnjenem proletarskem stanovanju pa so tla pogostokrat opljuvana od jetičnih staršev ali podnajemnikov. Tako so ti mali otroci vedno v veliki nevarnosti, zlasti ako so slabo hranjeni in njih telo ni v stanju, se upirati zadosti bacilom. Statistika pove, da je umrljivost jetičnih v šolski starosti za časa vojne občutno narasla. Že pred vojno so našli v Avstriji uradno 1121 šolo dolžnih otrok, ki so svojim roditeljem tja v noč pomagali pri domačem delu. Skoro gotovo se število teh otrok ni zmanjšalo.

Kako zelo so bili otroci v predšolski starosti med vojno oškodovani v svojem telesnem razvoju, je razvidno iz raznih zdravniških preiskav. Večina otrok prvega in tudi drugega razreda, tedaj otroci, ki so vstopili šole v šolo, ni ne le slabo hranjeno, temveč zaostalo tudi v razvitku, je slabotna in majhna.

Še večje pa je oškodovanje šolskega otroka, kajti pri njem se razvija telo hitrejšo in živahnejše, kakor pa v predšolski starosti, njegova prehranjevalna potreba je sicer razmerna, toda otrok potrebuje mnogo več hrane. Vrhutega pride vpoštev poškodba, katere provzroči šola

sama. Že prej so bile šole, zlasti v večjih mestih in industrijskih krajih, kjer je nakupičeno otrok, škodljive razvitku pljuč, bile naprave, ki so se pa malo brigale, ako so otroci prihajali s praznim želodcem v šolo. To so je tekom vojne še poslabšalo. Izločitev mnogih šol ni le pospešila prenapolnjenje, temveč otrokom — kar je največja nesreča — prinesla nerazdeljen pouk, ki silil otroke, da štiri do pet ur nepretrgoma sede in tako škodujejo razvitku oprsja in pljuč.

Tudi otroško delo, ta uničevalka otroškega telesa, ta zavratna morilka njegovega zdravega razvoja, je narasla med vojno. Vsak dan jih lahko opazujemo, kako ti komaj šoli odrasli otroci vlačijo težko obložene ročne vozičke itd. in se morajo najmanj ob dnevu in ponoči »nastavljati«. To je ena izmed prokletstva vrednih posledic te »velike dobe«, da so utihnil tudi oni majhni pomisleki proti otroškemu delu, in meščansko-kapitalistična družba se brezvestno izgovarja s pomanjkanjem delovnih moči.

Neizogibna posledica vseh teh učinkov je močno naraslanje jetike že v šolski starosti, ki je tudi v normalnem času zelo vsprejemljiva za jetiko. Zadnji čas pa se je mladine lotevalo še več drugih nalezljivih bolezni, kakor ošpice in oslovski kašelj. Rad tega moramo v bližnjem času računati ob teh razmerah le še z večjo umrljivostjo šolske mladine.

Tako se z vojno škoduje telesnemu zdravju otrok in jih zamori. umrljivost se zviša in razvojna zmožnost preostalih zmanjša. To pa še ni pri vsej bojazni, to utegnelo potrditi tudi zdravniki, še dolgo ne največje zlo. Telesno pokvarjen otrok se more ob ugodnih okoliščinah ozdraviti. Škoda otroške duše pa, katere ima na vesti današnja vojna, se ne da tako hitro popraviti. Že otrok v predšolski starosti je vsled vojne duševno trpel. Tudi v normalnih časih je proletarski otrok v prenapolnjenem stanovanju videl in slišal stvari, ki niso namenjene za otroške oči in ušesa. Tako je zrodil izgubil svojo navno, skromno otroškost. To pa je sedaj postalo mnogo hušje. Dandanes manika vsakršne vzgoje, vsakega dožega vpliva, kajti oče je na bojišču, mati podnevi na delu, otrok pohaia brez nadzorstva okolo in tako otrok gleda prepogostokrat »velike« v vsej svoji bornosti in nizkosti in zelo zgodaj izgubi vse svoje otroške iluzije. Ne smemo misliti, da so ti majhni otroci še »precej neumni« in ne razumejo ničesar. Kar se v tej starosti greši na otroku, se ne more nikdar več popraviti. In tako se lahko dostopna duša predšolskega otroka sedaj v vojni neozdravljivo okužuje in zastruplja.

Še najbolj pa vpliva vojna na dušo šolskega otroka. Izpostavljen je namreč večjemu številu vtiskov, čeprav, dasi more že kritizirati, je manj sprejemljiv. Ti otroci čitajo sedaj časopise — saj se jih ne morejo ubraniti — in srkajo dan zadnem grozni strup tega posirovelega časopisja in teh »šaljivih listov«, spoznavajo najbolj pretresujoče stvari vojne, vso nemoralnost, slišijo in se naslajajo nad vsemi predrznimi splošnimi zasramovanji celih narodov, te izbruhe steklega krvoprelitja in brezvestnega maščevanja. V šoli pa jih katehet uči: »Ne ubijaj! Ne imej poželenja po tujem blagu! Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Ali otroci ne spoznajo predčasno, da ima ta meščansko-kapitalistični svet dvojno moralo, eno za majhne in tudi za velike otroke, drugo za druge? In potem se čudijo nad »posirovelostjo« mladine. Odkod izvira ta »posirovelost«? Večno trajajoča, živa predpoda odraslih, ta »velika doba« je, ki sirovo vpliva na mladino!

Narodni svet.

Ne da se tajiti, da je ustanovitev Narodnega sveta nedvomno veliki narodni dogodek. Jugoslovanska socialna demokratična stranka je sklenila, da ne vstopi v Narodni svet, pač pa ne odklanja sodelovanja ter se hoče neobvezno boriti za zedinjenje jugoslovanskega troimenskega naroda. S tem mandatom se je naša stranka udeležila ustanovitve Narodnega sveta ter bila priča vsem razpravam in sklepom — ter so nje zastopniki pri razpravah živahno in ne brez uspeha sodelovali.

Narodni svet je ustanovljen in naša stranka ima v njem tri mesta na razpolago, prav ta-

ko ima na razpolago mesta v vseh odsekih, da lahko sodeluje. S tem so meščanske stranke pripoznale, da je jugoslovansko socialistično delavstvo tudi del jugoslovanskega naroda, ki ga ni mogoče več prezirati, kakor je bilo doslej v navadi. Vprašanje nastaja sedaj, kakšno stališče naj naša stranka zavzema vbodoče napram Narodnemu svetu? **Ali naj formalno vstopi, ali naj se sodeluje od slučaja do slučaja, ali naj se popolnoma desinteresira?** »Naprej« želi, da naj sodrugij javno pavelo, kako mislijo o stvari.

Ideja je pametna. Javnost naj izve, kakšno je razpoloženje v stranki napram Narodnemu svetu. Mnenja bodo gotovo različna, ali to ne bo škodovalo, ne stvari, ne stranki. Govorimo odkrito, povejmo svoje mnenje!

Najprej moram izjaviti, da nisem med tistimi, ki se tresejo pred vsakim stikom z drugimi strankami, ker se boje, da bo razredni čut s tem oslavljen in da nastane nevarnost, da se stranka poburžoazi. Ako bi bilo temu tako, bi razredni boj stal zelo na šibkih nogah. Zaveden socialni demokrat, kamor pride, mora vedno svojo taktiko uravnjavati tako, da odgovaranja načelom razrednega boja in ciljem socializma. Nisem tudi med tistimi, ki vsako stvar razmotrivajo z vidika socialističnih strank velikih ter bolj ali manj svobodnih narodov.

Jugoslovanski narod je majhen narod, gospodarsko in politično nesvoboden. V našem narodu tvorijo mali kmetje, trgovci, obrtniki in malomeščani velikansko večino, a industrijski proletarijat le manjšino in zaradi tega ne more dobiti naš proletarijat tistega velikega vpliva, ki ga ima proletarijat drugih narodov. S tega stališča je treba presojati našo pozicijo v narodu, kakor tudi pozicijo v internacionali.

Problemi majhnih narodov so na tapetu, iz katerega se jih ne spravi. Rešitev tega vprašanja je pereča, a izogniti se mu ni mogoče. Mora se rešiti, čimprej, tem bolje, to pa v interesu jugoslovanskega proletarijata.

Narodni svet ima važno nalogo, ima obširen program, s katerim se v celoti ne moremo strinjati. Njegova glavna naloga pa je: **»Pospeševati ujedinjenje vseh Jugoslovancev v samostojno državo«**. Ta princip je tudi naš. Ta je glavna in najvažnejša točka, za katero se je treba boriti tudi nam. Narodni svet ima tudi druge manjše naloge, kakor kulturne in aprovizacijske itd. Tudi tem problemom se ne moremo izogibati. Z eno besedo gre za aktualna vprašanja, gre obenem za bodočnost našega naroda.

Razumem, da je težko sestiti k mizi z meščanskimi strankami, s katerimi smo si neizprosni načelni nasprotniki; ali na drugi strani je ravno tako težko stati ob strani in jim prepustiti, da same določajo o usodi našega naroda in obenem o usodi proletarijata. Narodno vprašanje je na dnevnem redu. Mi kot razred smo v narodu preslabi, da bi ga sami rešili. Tudi ostali proletarijat v monarhiji ni dovolj pripravljen za ta velikanski preobrat, ki je potreben, ker je sam med seboj še neodločen. V interesu stvari je, da iščemo pota in stike, da se rešitev pospeši.

Za sedaj sem sicer proti vstopu v Narodni svet, ker ni mogoče, da bi sedaj bila stranka odgovorna za sklepe, ki nasprotujejo našim načelom in ker bi nam to onemogočalo stik z ostalimi socialističnimi proletarijati, s katerimi imamo kot razred mnogo več skupnosti.

Sem pa odločno za to, da naša stranka sodeluje v Narodnem svetu in da mosi tudi odgovornost za vse tiste točke, ki so obenem tudi naše. Ne bojim se meščanskega okuženja, ne smtram, da bi s sodelovanjem kompromitirali naše ideale. Obratno smatram tako sodelovanje v interesu jugoslovanskega proletarijata in celega naroda, ker s svojo navzočnostjo lahko precej koristnega izvedemo in škodljivega preprečimo.

Če sodelujemo, v parlamentu, v deželnih zborih, v občinah in raznih aprovizacijah itd., ki so vse po veliki večini v boržvazno-meščanskih rokah — sodelujemo zaradi tega, ker hočemo tudi v kapitalistični družbi za proletarijat doseči praktične uspehe. Sodelujemo, ker hočemo te korporacije izrabiti kot sredstvo za dosego našega končnega cilja — socialistične družbe.

Zakaj, da ne bi sodelovali tudi v Narodnem svetu in vbodoče v »Narodnem odboru«, ki bodi nekakšna naša narodna konstituenta, da tudi tukaj dosežemo nekaj praktičnih uspehov sedaj in da širimo na še ideje za bodoče. Vemo, da jugoslovanska država, zamišljena

meščanskih strank, ne bo naša socialistična republika, ali naša dolžnost je, da na to delamo, to idejo širimo in me da kar ob strani gledamo: samo zaradi tega, ker imajo stvar v rokah meščanske stranke. Aktivni moramo biti povsod, kjer gre za uveljavljanje naših idealov, kjer gre za korist naroda.

Radi tega je po mojem mnenju dolžnost naše stranke:

1. Sodelovati v Narodnem Svetu v vseh točkah, s katerimi se strinjamo.

2. Delati nato, da se čimprej vrši jugoslovanska socialistična konferenca, da se glede jugoslovanske države doseže sporazum ter da se napravi enotna jugoslovanska socialistična fronta, ki naj v vseh teh vprašanjih enotno nastopa.

3. Iskati sporazuma z obmejnimi bratskimi strankami glede bodočih narodnih mej.

4. Delati z vsemi močmi za obnovitev delavske internacionale.

Sodrugij bodite prepričani, da nam za to izvršeno delo ne bo žal, ker s tem bomo koristili stranki, koristili naši ideji in koristili narodu, katerega del smo tudi mi jugoslovanski socialisti.

i. p.

Shod in poziv italijanskih sodrugov.

V torek, dne 20. t. m. se je vršil v Trstu sijajen shod italijanske socialno demokratične stranke. Na dnevnem redu, lepo in bogato izbranim, so bile točke, ki imajo zanimati danes ves socialističen svet v splošnem in točke, ki se tičejo posebej še italijanske in naše jugoslovanske socialno demokratične stranke. Zborovalci so izrekli na shodu enodušen protest proti brest-litovskemu miru in proti intervenciji Avstro-Ogrske na Finskem in v Ukrajini; obžalujejo spletke in oboroženo posredovanje ententnih držav v Sibiriji in Rusiji ter pošiljajo vladi slavne socialistične republike sovjetov tople in solidarične pozdrave.

Nato je bila sprejeta na shodu naslednja resolucija strankinega političnega odbora:

Strankin shod, ki se je vršil 20. avgusta v Trstu, se pridružuje, brez pridržkov in v popolnem soglasju načelom, oznanjenim na mednarodnih konferencah v Zimmerwaldu in Kienthalu, ki tvorijo podlago za splošen, enak in trajen mir, kakor jih je pozneje proklamirala tudi ruska revolucija; mir brez aneksij in brez kontribucij ter samoodločba vseh narodov;

spoznava, da je v vzajemnem in odločnem boju svetovnega proletariata potrebna prava smer, da se uresniči popolna, splošna in pravična samoodločba, toda ne z nadaljevanjem vojne ali z zmago ene bojujoče se skupine nad drugo;

zahteva in razglašča tudi za italijansko ljudstvo v Avstriji polno svobodo samoodločevanja o sebi, lastnih potrebah in lastni bodočnosti; in,

spoznavši posebne etnografične predpogoje naših dežel, vključno Trsta, **vzodbuja krajevna izvrševalna odbora italijanskega in jugoslovanskega odseka stranke, da razpravljata in sklepata nemudoma na skupnih konferencah o splošnih točkah adrijskega narodnega problema v svrhu njegove rešitve.**

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 21. avgusta. Uradno se razglašča: Pri Ner-vesi so se italijanski poizvedovalni oddelki skušali ustati na vzhodnem bregu Piave. Bili so uničeni. Sicer v mnogih odsekih artiljerijski boji. V Albaniji nobenih posebnih dogodkov.

Francosko-angleška oienziva.

Berlin, 21. avgusta. (Uradno). Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Pri Neuf Berquinu, pri Merville in južno Lyse so zavrnili na predzemlju naših novih črt puščeni infanterijski oddelki ponovne angleške sunke in delne napade. Strojne puške in artiljerija so zadale pri tem sovražniku občutne izgube. Infanterijski boji na obeh straneh Scarpe in severno Ancre. — Armadna skupina generala von Boehna: Severozapadno Roye je zavrnila neka divizija ponovne močne napade sovražnika. V svojem sunku v sovražne črte je dobila ujetnikov. Med Avro in Aisno se je stopnjeval artiljerijski boj popoldne do velike moči. Severno in južno Lassignyja in na višinah jugozapadno Noyona je začel sovražnik močno napadati. Njegovi napadi so se zrušili v našem ognju ali v protisunku. Na bojišču med Ancre in Avro je uničilo naše učinkovito orožje po 8. avgustu več kot 500 sovražnikovih oklopnih vozov. Med Oiso in Aisno se je začel več-

raj že nekaj dni pričakovani, 18. in 19. t. m. z močnimi napadi uvedeni ponovni predorni poskus sovražnika. Po najmočnejem ognju so beli in črni Francozi zgodaj zjutraj v gostih vrstah, podpirani s številnimi oklopnimi vozovi, napadli na 25 kilometrov široki fronti. Vdrli so mestoma v naše prednje črte. Protj poldnevu je bil zlomljen prvi naval v naših infanterijskih bojnih postojankah na črti Charlepoint-Blerancourt-Veraponin-Pommiers. Močan protinapad nemških lovskih polkov je vrigel sovražnika, ki je napadal proti slemenu Juvignyja, nazaj na Bieuxy. Do poznih večernih ur je nadaljeval Francoz svoje srdite napade. Zlomili so se ob celi fronti v ognju našega topništva, deloma pa v naših protisunkih. Poskusi sovražnika, da bi prodrli, so se izjalovili prvi dan bitke z najtežjimi izgubami. Bojni letalci imajo uspešen delež pri zavrnitvi sovražnika.

Berlin, 21. avgusta zvečer. V Flandriji delni boj zapadno Kemmela. Severno Ancre so se zrušili s hudimi izgubami močni v smeri Bapaume izvedeni napadi Angležev. Obnovljeni poizkusi Francozov, prodreti med Oise in Aisne, so se izjalovili.

Uspehi v Franciji.

London, 21. avgusta. Reuterjev urad poroča: Deseta armada pod poveljstvom generala Mangina je napadla sovražnika med Oiso in Aisno. Napredovala je prvi dan za dve milj. Doslej 500 vietnikov. Če se nam posreči sovražnika odbiti, se bodo morali Nemci umakniti na hrbet Chemin des Dames.

Vesti iz Rusije.

Tuji državljani morajo zapustiti Rusijo. Iz Moskve prihaja poročilo, da je komisarijat za vnanje zadeve izdal ukaz, glasom katerega morajo vsi tuji državljani zapustiti Rusijo. Tuje državljane v vojaški starosti in politično sumljive osebe bodo internirali.

Helfferich ne pojde nazaj v Moskvo. Prišla je tolažilna vest, da državni tajnik dr. Helfferich ne pojde več kot poslanik v Moskvo. S tem je za sedaj končana diplomatska pot tega v vsem izurjenega moža. Bil je že v nešteto poklicih, kakor kak kalifornijski zlatokop ali posestnik kinematografa. Bil je vseučilišni profesor, ravnatelj anatolskih železnic, ravnatelj nemške banke, državni tajnik za notranje zadeve, državni tajnik državnih financ, podkancler, poslanik. — Nemško poslaništvo ostane še v Moskvi.

Ententna akcija na Murmanskem. »Temps« poroča iz Arhangelska o ciljih nastopa entente na Murmanskem obrežju, kakor jih obsega objava vladnega člana Efre-mova. Za vpostavljenje železniških zvez je časa še dva meseca, ako ostane železnica v sedanjem stanju, je preskrba pozimi nemogoča. Treba nujno zdravstvene službe, kajti sicer se ves ententni načrt že kar naprej izjalovi. »Express« očita vladi, da se je spustila kar slepo v pustolovščine. Ne ve se za cilj podjetja, ne ve se, kdo je klical čete tja in za koga se bore. Tudi »La Bataille« sodi, da se je Francija spustila v nevarno podjetje, ne da bi vedela, zakaj.

Japonska intervencija. Japonska vlada je izdala tole izjavo: Pozornost japonske vlade se je morala obrniti na naraščajoče gibanje oboroženih nemških in avstro-ogrskih vojnih vjetnikov v Sibiriji, ki so ob mandžursko-kitajski meji v smeri na mesto Mandžuli prodirali. Veliko število Japoncev in Kitajcev je moralo bežati. To pomeni ogrožanje kitajskega ozemlja. Obstoja pa nevarnost tudi za Japonsko, ki je zvezana z vezmi ozke solidarnosti s Kitajsko. Obe vladi sta se vstled tega sporazumeli, da pošljeta kot provizorično odpomoč del v južni Mandžuriji stoječih čet v Mandžuli. Pri tem bo japonska vlada kar najstrožje čuvala suverenost Kitajske.

Uspehi sovjetskih čet. Stockholmu, 20. avgusta. Iz Moskve javljajo, da je sporočil ljudski komisar Kedrev predsedniku izvrševalnega odbora guvernementa Wologde, naslednje: Položaj naših čet pri Arhangelsku je popolnoma zadovoljiv. Angleži in beli gardisti razpolagajo le z neznatnimi silami. Poizkus naših sovražnikov, da nas odrežejo od oneške železnice se je popolnoma ponesrečil. Naše čete so vrgle sovražnika tudi tam. Sedaj so storile sovjetske čete ukrepe, da potlačijo upor v Arhangelsku. Huda bitka med Čehi in boljševiki na usuriški fronti je končala z umikom čeških čet.

Vstaja levih socialnih revolucionarjev. Člani neke protirevolucijske organizacije, ki so skušali v zvezi z zavzetjem mesta Kasana zapeljati prebivalstvo k vstaji, so bili prijeti. Vstaja levih socialnih revolucionarjev v Orši je bila po sovjetskih četah udušena.

Zarota proti sovjetski vladi. Moskovsko časopisje poroča: Izredna komisija je odkrila v Nižnjem Novgorodu zaroto proti vladi sovjetov.

Sibirska ekspedicija. Sibirski intervenciji entente prorokuje pariški »Petit Parisien« žalosten konec. Izkr-cane ententne čete so nezadostne. Ker v šestih tednih nastopi huda zima, morajo operacije dotlej biti končane.

Boljševiki v Angliji internirani. Glasom londonskih poročil so bili internirani ruski držav-

ljani na Angleškem, v kolikor so znani pripadniki boljševidov. Z interniranjem se je pričelo pretečeno soboto.

Operacije v vzhodni Aziji. Iz Vladivostoka se brzojavno poroča: Japonski general Otani, ki prevzame vrhovno poveljstvo, je došel semkaj. Večji del japonskih čet je odšel na fronto. Angleška artiljerija je že posegla v boj.

Politični pregled.

— **Alpski nemški socialni demokrati** so imeli v Zell am See na Solnograškem svojo konferenco, na kateri so sprejeli narodnostno resolucijo, ki smo o njej poročali že včeraj. Tudi ljubljanski »Slovenski Narod« poroča o tej konferenci in dostavlja prav jezuitično opazko, da so se izjavili zborovalci za narodno svobodo le v tej državni polovici. Resolucija se res glasi v tem zmslu. Toda vsak abecedar ve, da socialni demokrati zamujejo vako nenaravno mejo. Nihče ni že tolikokrat grajal dualizma, nihče tolikrat ožigosal zatiranje narodov pri nas in na Ogrskem, kakor socialni demokrati, nihče pa tudi tolikokrat naglašal oviranje razvoja avstro-ogrskih narodov. Vsak abecedar ve dalje, da nemški sodrugi ne morejo diktirati v svojih resolucijah tujim narodom, kako naj si uredijo svoje odnose do države ali sami med seboj; to so še nerešeni problemi, ki jih morajo v prvi vrsti rešiti in spraviti v soglasje prizadeti narodi sami. Nezasišani je torej ta očitek nemškim sodrugom, ki so edina stranka med Nemci in tudi med drugimi narodi, ki pošteno in z velikim uspehom sodeluje, ne pozvana, ampak iz svoje iniciative za pravično rešitev perečega narodnostnega vprašanja.

— **Rekonstrukcija Hussarekovega ministrstva.** V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da je še pred sestankom državnega zbora pričakovati delne rekonstrukcije kabineta. Odstopil bo najpreje finančni minister baron Wimmer, ki ima naslednika že določenega. Nadaljnje izpremembe v kabinetu se izvrše, ko bo imenovan definitivni skupni finančni minister, katerega posle bo vedno še vodil grof Burian.

— **Vojaška straža na čeških železnicah.** Iz Prage prihaja čudna vest, da se na vseh progah državnih železnic praškega in plzenjskega ravnateljstva vpeljejo vojaške stražne patrulje z dalekosežnimi pravicami. Patrulje bodo nadzirale tudi uradnike in uslužbence, ki se bodo morali na poziv vselej legitimirati.

— **Zahteve državnih železničarjev.** Z Dunaja se brzojavno poroča, da je vlada sprejela vse zahteve državnih železničarjev. Tozadevno uradno obvestilo se v kratkem obvesti.

— **Grof Burian o poljskem vprašanju.** Urednik dunajske »Neue Freie Presse« je imel razgovor z vnajjim ministrom grofom Burianom v zadevi posvetovanj v nemškem glavnem stanu. Grof Burian je z uspehom posvetovanj v vsakem oziru zadovoljen ter je izjavil, da je bil tudi v poljskem vprašanju dosežen zadovoljiv sporazum. Podrobnosti še niso določene, po katerem bodo izvedena nadaljnja pogajanja v čim hitrejšem tempu. Na vprašanje po bazi teh pogajanj je izjavil minister: Naš program ostane neizpremenjen. Stojimo na principu, da ugodimo vsem poljskim željam glede njihove bodoče usode, v kolikor je to združljivo z življenjskimi interesi centralnih držav. Poljaki imajo pravico, da si svobodno izvolijo svojega kralja. Pritegnili jih bome tudi k vsem drugim razpravam, ki bodo obravnavale politično vprašanje. Na vprašanje, ali so razpravljali tudi o mirovni možnostih, je pripomnil minister, da more le ponovno izjaviti: razpravljalo se je o vseh važnih vprašanjih vojne in miru.

— **Vitez Seidler ravnatelj kabinetne pisarne.** Cesar je predvčerajšnjim dopoldne sprejel in zaprisegel novega ravnatelja svoje kabinetne pisarne bivšega ministrskega predsednika dr. viteza Seidlerja.

— **Za ljudsko prehrano na Češkem.** Te dni se je ustanovil v Pragi češki deželni gospodarski svet, v katerem so zastopane vse češke stranke. Svet bo nadziral državno preskrbo z živili in bo skrbel za to, da bodo Čehi določene množine tudi v resnici prejeli. Sploh bo gospodarski svet skušal izboljšati prehrano ljudstva.

— **Dogovori v nemškem glavnem stanu.** Iz Berlina se dne 20. avgusta brzojavno poroča: Kakor poročata »Vorwärts« in »Berliner Tagblatt«, bo državni kanceler grof Hertling sprejel jutri načelnike strank, da jih obvesti o sklepih v nemškem glavnem stanu. Pri tej priliki se bodo razmotrivala vsa vzhodno-politična vprašanja. Konferenca bo sklepala tudi o tem, da-li naj se snide glavni odbor državnega zbora, ali ne. Verjetno je, da bo sklican glavni odbor.

— **Odstop poslanca Maštalka.** Načelnik Češkega sveta je poslal poslancu Maštalki pismo, v katerem ga prosi, naj prekliče svojo resignacijo na državnozborni mandat in nadaljuje še vnaprej v čeških vrstah svoje služno delovanje.

— **Nemška vojaška cenzura proti sporazumu.** Nemško generalno poveljstvo je prepovedalo širiti spise profesorja dr. Metzgerja o miru. Cela vrsta knjig, ki so se smele doslej nemoteno širiti, je naenkrat zapadla strogi vojaški cenzuri. Zlasti se prepovedujejo spisi o potrebi

miru. Časopis »Die neue Zeit«, ki se je izjavil za sporazumen mir, je ustavljen.

— **Lord Northcliffe o sporazumnem miru.** Lord Northcliffe, ki ima kot lastnik najuglednejšega angleškega lista, londonskih »Times«, v angleških političnih krogih vplivno besedo, je priredil te dni zajutrek na čast prekmorskim časnikarjem. Pri tej priliki je v svojem govoru med drugim izjavil: Mnogo se govori o sporazumnem miru. Preiskujmo storjene mirovne sklepe, ogledimo si mir v Brestu Litovskem ali še bolje versailleski mir iz leta 1871. Kaj se je takrat zgodilo? Pred vrati Pariza je Bismarck barantal s Thiersom in je dovolil premirje, katerega je izrabila nemška armada v izboljšanje svojih pozicij. Končno se je dosegel sporazumen mir, ki je stal Francijo večji del dveh njenih najbogatejših dežel. Nemci so nam pokazali, kje se mora skleniti mir. Ne rečem, kako naj se sklepa, marveč kje. Po mojem nazoru bo kraj, kjer se bo sklenil mir, Berlin ali Potsdam.

— **Omejitev koalicijske pravice v Ameriki.** Senatska komisija je razburila javnost z novo odredbo. Pred vsem je določila, da se morajo stavkujoči, ki so kot odpuščeni od vojaškega službovanja zaposleni v vojnih obratih, avtomatično prideliti armadi, kakor hitro so iz katerega koli vzroka opustili delo.

— **Obsodba ameriških sindikalistov.** Veliki proces proti voditeljem Industrial Workers of the World, ki so bili obdolženi sabotaže, je sedaj končan. Proces je vzbujal tekom štirih mesecev velikansko pozornost v ameriških listih in je poln senzacije. Obdolžence so spoznali za krive. Javni tožitelj je izjavil, da je bila zadruga teroristična, da je kršila zakone in da je ogrožala vojne načrte države.

— **Izgredi na Japonskem.** Kakor se londonskim »Times« iz Tokia poroča, so bili izgredi zaradi draginje riža v Osaki še mnogo resnejši kakor so bili v Kobe. Ljudstvo je naskočilo in oplenilo skladišča ter razdrlo cestno železnico. Vlada je odredila, da se zniža cena rižu.

Dopisi.

Iz Rajhenburga nam poročajo: Tukaj smo imeli hudo točo v okolici, Presloduolu, Dolu, Koprivnici, Vidmu in Dol. Koprivnici napravila ogromno škodo. — Dne 16. t. m. se je priklatil od Sevnice v Rajhenburg stekel pes, kjer je opoldan ogrizel osem doraslih oseb. Popadene osebe so takoj poslali na Dunaj v Pasteurjev zavod. V okolici Rajhenburga je popadel ta pes tudi nekega vojaka, ki je šel nekam v Koprivnico na dopust.

Delavsko gibanje.

Nemške strokovne organizacije v letu 1917. Poročilo generalne komisije nemških strokovnih organizacij o delovanju centralnih zvez v letu 1917. leži pred nami. Predvsem lahko zaznamujemo dejstvo, da se je število članov zvišalo. 47 centralnih zvez, ki so imele pred vojno 2½ milijona članov, je nazadovalo do konca leta 1916. na 934.834 članov. Leta 1917. se je njih število zopet povišalo, tako da je bilo koncem leta 1.264.714 članov. Število ženskih članov je znašalo 330.146, tako da je preskočilo število ženskih članov pred vojno. Tudi dohodki so se povečali od 34 da 39 milijonov, dočim so se zmanjšali stroški od 30 na 28½ milijona.

Delavsko gibanje v Avstraliji. Dopisnik »Timesa« v Sidneyu poroča, da je izbruhnilo v letu 1917 v Avstraliji 444 stavk, kojih se je udeležilo skupno 174.000 delavcev. S tem je bilo izgubljenih 4.600.000 delavnih dni. Izguba, ki so jo utrpeli delavci pri plačah, znaša 2.600.000 funtov šterlingov.

Dnevne vesti.

— **Naknadna begunska podpora.** »Osrednji odbor« na Dunaju poroča: C. kr. ministrstvo za notranje zadeve je izdalo nov odlok z dne 7. t. m., št. 45.790, ki spreminja znani odlok z dne 5. junija, št. 17.010 v tem zmslu, da je prisoditi begunsko podporo vsem tistim beguncem, ki so morali vsled hipno nastopajočih vojnih dogodkov zapustiti svoje redno bivališče. Begunske oblasti, ki so doslej že zavrnile prošnje za naknadno podporo, na zahtevo beguncev same spremené svoj prvotni sklep in naj dovolijo naknadno begunsko podporo. Zato naj se vsak, ki je dobil prošnjo zavrnjeno, zopet oglasi pri domačem okrajnem glavarstvu, oziroma naj nanj vloži prošnjo. Ako torej begunci dokažejo, da so morali bežati vsled hipno nastopivših vojnih dogodkov (na pr. bombardiranje Škedenja pri Trstu po laških letalcih), imajo pravico do podpore. Prošnja se mora sklicevati na odlok c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 7. avgusta 1918, št. 45.790.

— **Draginjske doklade za industrijske uradnike.** Pritožna komisija na Dunaju je naznanila Zvezi industrijskih uradnikov, da smatra kot primerne naslednje draginjske doklade: za uradnike z mesečno plačo do 200 K 110% temeljne plače, do 300 K 90%, do 450 K 80%, do 600 K 70%, do 750 K 65%. Oženjenim vrhu tega za njihove žene po 20 oziroma 15 in 10% doklade in za vsakega otroka po 25%. Tvrdekke so pod prisilno izvršitvijo dolžne, te doklade izplačevati.

— **Neveljavna poroka potom pooblaščenca prej umrlega ženina.** Naznanja se razsodba najvišjega sodnega dvora (stoječa v nasprotju z razsodbo nekega sodišča druge inštanice), po kateri se proglašja za neveljavno poroko, izvršena potom ženinovega pooblaščenca, ako ženin v času poroke ni bil več živ.

— **Osebna vest.** Finančnemu ravnatelju, dvornemu svetniku Alojziju Klimentu v Ljubljani je cesar podelil plemski stan s predikatom »von Karstland«.

— **Na progi Rudolfovo-Straža-Toplice** se uvede z dne 25. avgusta tretji par osebnih vlakov z vozovi 2. in 3. razreda, in sicer v sledečem redu: Vlak št. 2415 Rudolfovo odhod ob 10. uri 15 min. pomoči, dohod Straža 10. uri 28 min.; vlak št. 2410 odhod Straža ob 5. uri 27 min. zjutraj, dohod Rudolfovo 5. uri 45 min. zjutraj; vlak št. 2410 ima v Rudolfovom zvezo z vlakom št. 2212, ki dospe v Ljubljano ob 8. uri 59 min. dopoldne; vlak št. 2415 pa v Rudolfovom z vlakom št. 2217, ki zapusti Ljubljano ob 7. uri 4 min. zvečer. To pomeni znatno izboljšanje prometne zveze Straža-Toplice-Ljubljana.

— **Pri Otočah na Gorenjskem trčila dva vlaka.** Včeraj dopoldne sta med postajama Otoče in Podnart trčila dva tovorna vlaka. Zelo poškodovanih je pet voz. V Ljubljano so pripeljali dva poškodovana železničarja Vincenca Schreiberja in Henrika Bremerja. Prvi je bil le opraskan, drugega so včeraj operirali. Ljudje govore, da je sedem mrtvih.

— **Laški letalci zopet nad Ljubljano.** Danes dopoldne so prileteli nad Ljubljano zopet laški letalci, ki so jih sprejeli naši obrambni topovi. Po kratkem obstreljevanju so zopet odleteli. Upano, da niso dali povod nobenemu razburjanju, niti prebivalcem mesta Ljubljane, niti organom političnih oblasti.

— **Tiskarna Bamberg okradena.** V Bambergovi tiskarni v Ljubljani je nekdo pokradel skoro vsa transmisijska jermena, tako da bi bila morala tiskarna skoro ustaviti obrat. Škode je napravil tat za 10.000 kron. Spočetka ni bilo sledu za tatom; pozneje pa se je posrečilo nekemu prebrisanemu policijskemu stražniku, da je izsledil tatu v osebi nekega Kocjana, uslužbenca družbe za straženje in zaklepanje. Pri hišni preiskavi so našli pri njem ukradene jermene in še več drugih pokradenih predmetov. Kocjan se je izgovarjal, da je vzal jermene zanj, da bi jih kdo drugi ne.

— **Za domače kumare** je določila deželna vlada maksimalne cene.

— **Razprava proti petdesetim obtoženim mornarjem v Kotoru** se je pričela dne 20. avgusta. Branitelj obtoženih mornarjev je češki soc.-dem. poslanec dr. Soukup.

— **Vaje z ročnimi granatami.** V Krasicinu blizu Przemisla so se vadili vojaki v metanju ostrih ročnih granat. Pri tem so eksplodirale nekatere granate predčasno, tako da je bilo težko ranjenih pri teh vajah dvajset vojakov, od katerih je eden umrl.

— **Ženski knjigoveški mojstri v Berlinu** so ustanovili lastno organizacijo pod imenom »Društvo ženskih knjigoveških mojstrov v Velikem Berlinu«.

— **Ženski študij v Nemčiji.** Letošnje poletje se je število žena, ki študirajo v Nemčiji, dvignilo na 7124. Največ žen študira medicino. Zanimajo se tudi za narodno gospodarstvo in za naravoslovje. Na tehnikah je študiralo to poletje 183 žen; pred tremi leti jih je študiralo 106 in pred vojsko 65.

— **Prefekt in župan sta kradla.** Kako se je pod bivšo rumunsko vlado med vojno tihotapilo in sleparilo, nam razjasnjuje slučaj mesta Galača. V Galaškem distriktu je poneverila revizijska komisija nič manj kot štiri milijone levov (kron). Omenjena vsota, ki so jo prislepili galaški župan in prefekt ter še nekaj drugih visokih uradnikov, je prišla v roke teh gospodov vsled prodaje žita, oropanja mlinov in gozdov, in potom samolastnih revizicij, kar se je vršilo vse brez vknjiževanja.

— **Sestrada Anglija.** Vsenemški kričači in njih vrstniki v Nemčiji in Avstriji so skoro matematično natančno izračunali, kdaj in kako bodo Anglijo izstradali. In od časa do časa se pojavljajo brzjavke in vesti, ki trobijo po časopisih o gladi in pomanjkanju na Angleškem. S tem hočejo delati pri naš vojni »štimmungo«. Zanimivo in v interesu je zato, da spominjamo na to, kaj piše o angleških aprovizacijskih razmerah nevtralnemu holandski »Algemeen Handelsblad«: »Prehranjevalni položaj v Angliji je vedno boljši. Kruha je v obilici in vedno boljše kakovosti. Zaloge gnjati in slanine so ogromne, mesa je v bogati množini. Prehranjevalno vprašanje ne dela Angležem nobenih skrbi. Toda mnoge družine so zaradi novih racij premo- ga, plina in električne luči malo v skrbeh, ker se boje, da bi pozimi nedostajalo teh stvari. Vendar upajo, da se bo posrečilo vladi zvišati te racije«. — S sestradanjem Anglije ne bo torej nič, ravnokar tudi ni mogoče Anglije vojaško premagati, kar uvidi vsak pameten človek. Preostaja torej le še sporazumljenje. Tem odgovornejši bo vsak politični korak, najsí bo že storjen od naše ali od ententne strani, ki bi mu stavljal zapreke.

— **Stavka izprevodnic v Londonu.** Minulo nedeljo je bilo mesto London domalega brez voznega prometa, ker so stopile sprevidnice cestnic železnic, omnibusov avtomobilov itd. v stavko. Sprevidnice zahtevajo povišanje plač za 5 šilingov na teden, da bo tako njih plača enaka plači sprevidnikov. Na nekem shodu v Londonu so stavkajoče pozvale vse člane zveze v celi državi stopiti v stavko.

Shodi.

Jesenice. V nedeljo 25. t. m. se bo vršil pri Jelenu na Savi ob 10. dopoldne društven shod kovinarjev z dnevnim redom: Organizacija in njeno delovanje.

Trbovlje. V četrtek, dne 22. t. m. ob pol 7. zvečer se bo vršil v »Delavskem domu« društven rudarski shod. Gre zaradi plačilnega gibanja. Na shodu poroča tudi sodrug Petijan iz Ljubljane.

Nabrežina. Dne 25. t. m. ob 3. popoldne se bo vršil v gostilni pri Pertotu v Nabrežini društven shod z dnevnim redom: 1. Poročilo o državni konferenci na Dunaju dne 17. in 18. avgusta. 2. Razno.

Zadnje vesti.

Ogrski ministrski predsednik pri cesarju.

Budimpešta. 21. avgusta. Jutri popoldne se vrši seja ministrskega sveta, kateri se pripisuje velika važnost. Po seji ministrskega sveta odpotuje dr. Wekerle na Dunaj, kjer bo sprejet od cesarja v posebni avdienci.

Rešitev poljskega vprašanja.

Dunaj. 21. avgusta. Zastopnik poljske vlade princ Radziwill je dospel danes na Dunaj. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki tukajšnjih Poljakov. Jutri bo princ Radziwill konferiral z vnanjim ministrom grofom Burianom; v četrtek ga sprejme cesar v avdienci. Iz Berlina je dospel semkaj poljski poslanik grof Ronikier.

Berlin. 21. avgusta. Nekemu žurnalistu je grof Ronikier izjavil, da bodo dunajske konference najbrže odločilne za poljsko vprašanje.

Zahteve premogarjev in fužinskih delavcev na Češkem.

Dunaj. 21. avgusta. Delavci v čeških premogovnikih ter delavci v velikih tovarnah za železo in jeklo so predložili ravnateljstvu dalekosežne zahteve glede mezde in delovnih razmer. Delavci zahtevajo 100 odstotno zvišanje mezde, osemurni delavni dan v železni industriji, 25 odstotno zvišanje mezde za nočno delo. Delo ob praznikih se mora bolje plačevati. Ob nedeljah naj delo popolnoma počiva. Tudi fužinski delavci zahtevajo osemurni delavni dan. Pogajanja se v kratkem prično.

Kaj se godi v Rumuniji?

Bukarešt. 21. avgusta. Vladni list »Steagul« je priobčil z ozirom na vest o izprtju železniških delavcev v Moldaviji in o tamošnjih razmerah naslednjo izjavo in svarilo (!): »Čudne vesti, obžalovanja vredne in skrivnostne obenem, prihajajo od časa do časa iz Moldavije. Zdaj gre za ustajo nekaterih uradnikov, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti, zdaj zopet za stavko in ščuvanje na kršenje javnega službovanja ter za anarhistično gibanje, ki ga povzročajo gotovi, od hudice zasedeni ljudje našega javnega življenja. V železniški upravi smo konstatirali zadnje čase slučaje nezakonitosti in upornosti. Odrejena komisija bo kaznovala krivce. Delavci naj vedo, da jih bo vlada vedno podpirala, in naj se nikar ne dajo zapeljati od ščuvajočih oseb, ki hočejo delavstvu le slabo.« Vsa čast tem očetovskim svarilom in opominom — toda mnogo bolj važno bi bilo zvedeti, kakšni so ti dogodki v Moldaviji, ki jim veljajo ti opomini. Kaj se dogaja v Rumuniji?

Razpoloženje v Franciji.

Ženeva. 21. avgusta. Francosko časopisje soglašava v naziranju, da mora Francija in njeni zavezniki nadaljevati vojno, ker ni še nobenih znamenj za to, da je Nemčija pripravljena vrniti Franciji Alzacijo-Loreno. Nemški militarizem mora biti uničen; poprej se o miru z Nemčijo ne more govoriti.

Volitev poljskega kralja.

Berlin. 21. avgusta. »Vossische Zeitung« je baje iz zanesljivega vira izvedela, da se bo izvršila volitev poljskega kralja v Varšavi dne 2. septembra letos.

Konferenco glede vojnih ujetnikov.

Bern. 21. avgusta. Danes se je otvorila v poslopiju parlamenta v navzočnosti zveznega predsednika Calderja in zveznega podpredsednika Müllerja med zastopniki avstro-ogrsko in italijanske vlade konferenca glede vprašanja vojnih ujetnikov.

Francoski socialisti za mir.

Ženeva. 21. avgusta. Francoski socialisti pripravljajo povodom sestanka parlamenta dne 8. septembra velike manifestacije za mir.

Boljšče svetovne revolucije.

Berlin. 20. avgusta. Moskvska »Pravda« je pred nekaj dnevi poročala, da se nahaja Rusija v vojnem stanju z Anglijo in Francijo; temu poročilu pa dodaja pripombo, da ne bo Rusija nikdar iskala pomoči pri uradni Nemčiji; kljub temu se bo bojevala proti novemu sovražniku, toda sama, ne da bi sklepala kako tajno pogodbo z imperialisti. V tej vojni tvorijo sovjeti lastno fronto svetovne revolucije.

Aprovizacija.

Gg. hišni gospodarji se opozarjajo vsled naročila c. kr. deželne vlade, da ne smejo v petek, dne 23. t. m. naznaniti tistih strank-beguncev, katerih hišni glavari (očetje, oziroma možje) so že odšli na svoja službena mesta v Trst, Reko, Dalmacijo in Istro (izvzemši Pulj), ker tukaj ostale rodbine teh uslužbencev, ki so že odšli iz Ljubljane, ne bodo dobile več izkaznic za živila.

Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v petek, dne 23. t. m. dopoldne strankam z zeleno izkaznico »B« od št. 1300 do 1400. Vsaka oseba dobi četrt kilograma; kilogram stane 6 kron.

Sladkor in kavina primes za I. in II. uradniško skupino. Stranke I. in II. uradniške skupine prejmejo sladkor in kavino primes v petek, dne 23. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: I. uradniška skupina: od 1. do 2. št. 1 do 245, od 2 do 3. št. 246 do konca; II. uradniška skupina: od 3. do 4. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kristalnega sladkorja in četrt kilograma kavine primesi, kar stane skupno 2 kroni. Prinesite s seboj dovolj velike lonce za sladkor.

Sladkor in kavina primes za III. in IV. uradniško skupino. Stranke III. in IV. uradniške skupine prejmejo sladkor in kavino primes v petek, dne 23. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: III. uradniška skupina od 4. do 5. št. in IV. uradniška skupina od 5. do 6. št. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kristalnega sladkorja in četrt kilograma kavine primesi, kar stane skupaj 2 K 50 vin. Prinesite s seboj dovolj velike lonce za sladkor in pripravite drobiž.

Sladkor in kavina primes na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo sladkor in

kavino primes v petek, dne 23. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo četrt kilograma kavine primesi in pol litra kristalnega sladkorja, kar stane skupaj 2 kroni. — Prinesite s seboj dovolj velike lonce za sladkor in pripravite drobiž.

Stranke VI. okraja, ki pri razdelitvi dne 12. t. m. niso dobile krompir, ga dobe v petek, dne 23. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti.

Krompir za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila za krompir v petek, dne 23. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 10. do 11. dopoldne št. 1 do 170, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 171 do 340, od pol 3. do pol 4. št. 341 do 510, od pol 4. do pol 5. št. 511 do 680, od pol 5. do pol 6. št. 681 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 70 vin. Stranke naj pripravijo drobiž.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petecjan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

- GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA -
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Srbenje
Garje
Lišaj
Hraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri Paratol delavnice lekarnarja Ulmer, BUDAPEŠTA VII-11., ROZSA UTCA 21.

SIGORIN
zatre čudovito naglo **STENICE**

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: Lekarna »pri upanju« (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4/I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

Dr. Košenina Peter, splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.

Dr. Kraigher Alojzij, splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.

Dr. Zajec Ivan, splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v blagajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji vkolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglašiti v pisarni bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se zaradi bolezni ne morejo zglašiti sami, mora priglasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelstvo.